

Sygn. akt I CK 532/03

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

SSA Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Towarzystwa Maklerskiego, Handlowego
i Produkcyjnego I. S.A. w W.

przeciwko J. A.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 lutego 2004 r.,

kasacji pozwanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.

z dnia 9 maja 2003 r.,

**oddala kasację; przyznaje radcy prawnemu I. K. wykonującej
zawód w Kancelarii Radców Prawnych spółce cywilnej w W.
kwotę 2700 zł od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W.
tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z
urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w W. po rozpoznaniu sprawy z powództwa „I. S.A. w W. przeciwko „J.” spółce z o.o. w C. i J. A. wyrokiem z dnia 21 maja 2002 r. zasądził od J. A. kwotę 135.000 zł z odsetkami tytułem zwrotu pożyczek udzielonych w dniach 29 grudnia 1995 r. i 5 stycznia 1996 r. pozwanej spółce, natomiast umorzył postępowanie w stosunku do tej spółki w związku ze skutecznym cofnięciem pozwu. Wniesioną od tego wyroku apelację pozwanego J. A. Sąd Apelacyjny w W. wyrokiem z dnia 9 maja 2003 r. oddalił.

Rozstrzygnięcie oparte zostało na stwierdzeniu, że umowy pożyczek były nieważne, bowiem pozwany J. A. jako członek zarządu pozwanej spółki nie mógł samodzielnie zaciągać zobowiązania. Pobranie przez J. A. kwot pożyczek - notabene nie przekazanych przez niego na konto pozwanej spółki, lecz wpłaconych na konto spółki cywilnej „J.”, której współnikami był także J. A. i jego córka J. A. – zakwalifikowane zostało przez oba orzekające Sądy, jako nienależne świadczenie w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., podlegające zwrotowi na podstawie art. 405 k.c.

Nie podzielając zarzutu *res iudicata* opartego na twierdzeniu pozwanego, że w sprawie XVI GC ../99 z powództwa „I.” spółki z o.o. przeciwko J. A. i J. A. – współnikom spółki cywilnej „J.” nastąpiło prawomocne osądzenie sprawy, Sąd Apelacyjny wprawdzie uznał, że zachodzi tożsamość podmiotowa obu spraw, lecz brakuje tożsamości przedmiotowej. W sprawie XVI GC .../99 o zapłatę 227.238,38 zł Sąd oddalił powództwo, nie podzielając stanowiska strony powodowej, że zawarte między stronami umowy z dnia 7 grudnia 1996 r. oraz z dnia 11 marca 1999 r. dotyczące wzajemnych rozliczeń należy kwalifikować jako przejęcie długu w rozumieniu art. 519 k.c. Skoro w rozpoznawanej sprawie podstawą żądania są umowy pożyczek, brak jest podstaw to twierdzenia, że w obu sprawach podstawa faktyczna i prawna żądania jest tożsama.

Kasacja pozwanego J. A. oparta została na podstawie naruszenia przepisów postępowania – art. 199 § 1 pkt 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 379 pkt 3 k.p.c., art. 366

i art. 386 § 3 k.p.c. a także art. 233 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. Skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i odrzucenie pozwu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja nie jest uzasadniona. Podniesiony w kasacji zarzut *rei iudicatae* nie może być, z przyczyn nie tylko powołanych przez Sąd Apelacyjny, uznany za trafny. Do uznania, że sprawa została już poprzednio prawomocnie osądzona, a więc że istnieją podstawy do odrzucenia nowego pozwu (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 336 k.p.c.) konieczne jest stwierdzenie tożsamości przedmiotowej i podmiotowej obu spraw. Podmiotowe granice powagi rzeczy osądzonej dotyczą stron postępowania, natomiast granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia sądu i podstawa faktyczna tego rozstrzygnięcia.

Zakres podmiotowy rozpoznawanej sprawy oraz sprawy oznaczonej sygn. akt XVI GC ../99 nie jest – wbrew twierdzeniom skarżącego, a także ocenie przyjętej w zaskarżonym wyroku – tożsamy. W obu sprawach powodem jest ten sam podmiot, różne są jednak strony pozwane. W sprawie XVI GC ../99 stroną pozwaną jest J. A. i J. A. – wspólnicy spółki cywilnej „J.”, natomiast w rozpoznawanej sprawie stroną pozwaną jest J. A. i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością „J.” w C. W obu sprawach różny jest także przedmiot rozstrzygnięcia sądu oraz podstawa faktyczna i prawna rozstrzygnięcia. O ile w sprawie XVI GC ../99 roszczenie oparte zostało na twierdzeniu, że umowy z dnia 7 grudnia 1996 r. i z dnia 11 marca 1999 r. były umowami o przejęcie długu (art. 519 k.c.), o tyle w rozpoznawanej sprawie rozstrzygnięcie dotyczyło roszczenia wynikającego z umów pożyczek zawartych w dniach 29 grudnia 1995 r. oraz w dniu 5 stycznia 1996 r.

Z przytoczonych względów zarzut naruszenia przepisów powołanych w kasacji ocenić należało jako bezzasadny i w konsekwencji kasację należało oddalić (art. 393¹² k.p.c.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 15 w zw. z § 6 Rozporządzenia Min. Sprawiedl. z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa

kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

db